

Memo

Raad

Aan: Gemeenteraad
Van: College van B&W
PFH: Karen Hansems
Datum: 30 juni 2026
Onderwerp: Herstelplan Jeugdbescherming Noord en Verbeterplan Veilig Thuis Groningen
Zaaknummer: Z.HHL.101847

Geachte leden van de raad,

U bent eerder geïnformeerd over de situatie bij Jeugdbescherming Noord en Veilig Thuis Groningen (JBN/VTG). Graag nemen wij u mee in de actuele ontwikkelingen van deze organisatie en het besluit dat wij als college van B&W hebben genomen.

Aanleiding

In de afgelopen periode heeft JBN/VTG te maken gehad met wachtlijsten, capaciteitsproblemen en organisatorische onrust. Hierdoor hebben jeugdigen en gezinnen niet altijd tijdig de benodigde hulp en continuïteit in begeleiding ontvangen.

De 'Stichting Jeugdbescherming Noord is de regionaal werkende Gecertificeerde Instelling in Groningen en Drenthe. Als Gecertificeerde Instelling geeft Jeugdbescherming Noord uitvoering aan maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering. Veilig Thuis Groningen geeft advies en ondersteuning over signalen van onveiligheid in huishoudens, neemt meldingen op, doet indien nodig onderzoek en draagt zorg voor een goede overdracht en monitoring. Beide organisaties vervullen daarmee een essentiële rol in het beschermen van inwoners in kwetsbare situaties.

Naar aanleiding van de wachtlijstproblematiek en zorgelijke signalen over de kwaliteit van de uitvoering bij beide organisaties, die ondanks eerdere investeringen niet verbeterde, is in opdracht van de gemeenten en JBN/VTG een gezamenlijk onderzoek uitgevoerd door AEF, gepubliceerd in maart 2025. Dit onderzoek maakte de onderliggende oorzaken inzichtelijk, waaronder tekortschietende sturing en een negatieve spiraal van personeelsverloop, ziekteverzuim en oplopende werkdruk. Hoewel beide organisatieonderdelen een eigen problematiek en herstelopgave kennen, zijn zij nauw met elkaar verbonden op het gebied van sturing en financiering. Uit dit onderzoek is een herstelplan voortgekomen dat voorzag in gerichte investeringen in de organisatie. Daarnaast werd duidelijk dat aanvullende investeringen noodzakelijk zijn om duurzaam herstel te realiseren.

Jeugdbescherming Noord

Bij JBN deden zich structurele wachtlijsten en capaciteitsproblemen voor, wat ertoe leidde dat jeugdigen en gezinnen te maken hadden met wisselende begeleiders en vertraagde hulpverlening. Dit resulteerde eind 2024 in een overbruggingscertificaat van het KMI en in juli 2025 verscherpt toezicht door de inspecties. In reactie hierop hebben de Groningse en Drentse gemeenten in maart 2025 gezamenlijk € 1.104.000 beschikbaar gesteld voor uitvoering van een herstelplan. Besluitvorming over aanvullende structurele financiering is destijds aangehouden vanwege onzekerheid over het behoud van certificering.

JBN heeft in 2025 aantoonbare verbeteringen gerealiseerd op het gebied van kwaliteit, sturing en bedrijfsvoering. Dit heeft in september 2025 geleid tot hercertificering en recent tot beëindiging van het verscherpt toezicht door de inspecties.

Reflectie Inspectierapport

Het inspectierapport bevestigt ons beeld van een organisatie in herstel. Door gerichte verbetermaatregelen is de personele bezetting versterkt, het verloop verminderd en wordt er meer systematisch en methodisch gewerkt. Wij zijn ook positief over het feit dat de inspecties zien dat zeker bij nieuwe maatregelen ouders en jeugdigen nadrukkelijker centraal staan en dat samenwerking en handelen bij onveiligheid beter zijn ingericht.

Tegelijkertijd zijn de verbeteringen nog niet overal voelbaar. Met name voor jeugdigen en ouders waar JBN al langer betrokken is, blijft de inspraak achter. Daarnaast heeft nog niet iedere jeugdige met een maatregel een vaste jeugdbeschermer. Dit achten wij onwenselijk, ook al is er vooruitgang geboekt bij het toekennen van vaste contactpersonen.

Voor de komende periode liggen de belangrijkste aandachtspunten bij het borgen van de ingezette verbeteringen en het versterken van de randvoorwaarden, met name op het gebied van betekenisvol contact met jeugdigen en ouders en de financiering. De huidige vooruitgang is hoopgevend, maar nog kwetsbaar.

De inspectie signaleert bovendien dat een deel van de problematiek voortkomt uit bredere knelpunten in het stelsel, zoals een vastlopende keten, beperkte beschikbaarheid van hulp en personeelstekorten. Wij nemen de oproep van de inspecties serieus en zien dit als onze verantwoordelijkheid. In de Groningse jeugdhulpregio werken wij daarom aan verbetering van de jeugdhulp langs een duidelijke koers: het Langjarig Perspectief (LJP). Dit perspectief werkt toe naar een jeugdhulplandschap dat eenvoudiger, sterker en beter samenwerkt.

Herstel in 2026

Uit de geactualiseerde cijfers blijkt dat de investeringen in 2025 voor het herstel hoger zijn uitgevallen dan eerder voorzien. Dit is met name veroorzaakt door hogere kosten voor de noodzakelijke inzet van externe, ervaren jeugdbeschermers en een te laag ingeschat ziekteverzuim in de raming in het AEF rapport. Als gevolg hiervan is een negatief financieel resultaat ontstaan.

In 2025 is dit tekort nog opgevangen door inzet van het buffervermogen van JBN/VTG. Verdere inzet hiervan is echter niet mogelijk zonder dat het buffervermogen onder de minimale norm van 10% komt, waarop de Nederlandse Zorgautoriteit toezicht houdt.

Om tot verdere, duurzame verbetering te komen, terugval te voorkomen en te werken aan een stabiele organisatie, heeft JBN, onder regie van de ambtelijke stuurgroep, een realistische begroting voor 2026 opgesteld. Al bij de publicatie van het AEF rapport was duidelijk dat aanvullende financiering ook noodzakelijk zou zijn voor 2026 en 2027 om het verschil tussen het landelijk tarief jeugdbescherming en de gerealiseerde kostprijs bij JB Noord te dekken. De begroting van 2026 vraagt om een incidentele financiering van €1.750.000,- aan de Drentse en Groningse gemeenten. Met deze investering kan het herstel worden voortgezet en kan worden toegewerkt naar een situatie waarin weer binnen het landelijk tarief kan worden gewerkt. Ook in 2027 zal een aanvullende financiering nog noodzakelijk zijn.

Veilig Thuis Groningen

Parallel hieraan kampt ook Veilig Thuis Groningen met aanhoudende wachtlijsten en lange doorlooptijden. In 2025 is, op basis van de aanbevelingen van AEF, incidenteel € 250.000 beschikbaar gesteld om de productiviteitsnorm aan te passen naar een niveau dat aansluit bij de jeugdbescherming. Daarnaast adviseert AEF om te investeren in sturing en personele capaciteit. Deze aanbevelingen zijn door Veilig Thuis Groningen uitgewerkt in een integraal verbeterplan. De subsidieaanvraag voor 2026 is, in afwachting van de financiële consequenties van dit plan, nog niet volledig gehonoreerd.

Het verbeterplan heeft als doel wachtlijstvrij te werken, de veiligheid duurzaam te borgen in nauwe samenwerking met ketenpartners en te komen tot een financieel stabiele organisatie. De maatregelen richten zich op een personele bezetting die in lijn is met de taakstelling, met een daarbij passende overhead. Een belangrijke oorzaak van de huidige druk is de sterke toename van het aantal adviezen en meldingen in de afgelopen jaren, een ontwikkeling die ook landelijk zichtbaar is.

Het AEF-onderzoek laat zien dat de huidige financieringssystematiek tekortschiet. Het verbeterplan bevat daarom onderbouwde uitgangspunten voor een passende inrichting van de organisatie. Regionaal is bestuurlijk overeenstemming om personele capaciteit aan te passen aan de toegenomen vraag, te voorzien in passende overhead en ruimte te creëren voor het opvangen van piekbelasting, met als doel nieuwe wachtlijsten te voorkomen. Deze ontwikkeling wordt incidenteel voor een periode van twee jaar gefinancierd, onder duidelijke resultaatafspraken. Op basis van de resultaten wordt vervolgens bepaald welke structurele financiering nodig is.

Besluit college naar aanleiding van het herstelplan JBN en verbeterplan VTG

In het afgelopen jaar hebben wij duidelijke verbeteringen gezien bij JBN/VTG. Hoewel er nog tekortkomingen zijn, geven deze ontwikkelingen het college voldoende vertrouwen om aanvullende financiering beschikbaar te stellen. Hiermee krijgt de organisatie de ruimte om het ingezette herstel te bestendigen en verdere verbetering voor inwoners te realiseren.

Deze financiering is niet vrijblijvend en is nadrukkelijk gekoppeld aan resultaatafspraken en intensieve sturing via de daarvoor ingerichte stuurgroepen. Dit betekent dit een incidentele investering in JBN voor 2026, in combinatie met een aanpassing van de subsidie voor VTG voor een periode van twee jaar.

Gezien de inhoudelijke en financiële verwevenheid van beide organisatieonderdelen is het noodzakelijk deze financiering in samenhang toe te kennen.

Dekking

Voor gemeente Het Hogeland betreft dit in 2026 een totale bijdrage van €274.475 (€85.049 JBN en 189.475 VTG). De kosten worden geraamd in de najaarsnota van 2026 en voor 2027 worden deze verwerkt in de begroting van 2027. In beide gevallen zorgt dit voor een verslechtering van het begrotingssaldo.

Risico's

JBN/VTG vervult een essentiële rol binnen de beschermingsketen in de regio en geeft uitvoering aan wettelijke taken. Wanneer deze taken onder druk staan, heeft dit directe gevolgen voor inwoners in kwetsbare omstandigheden en voor het functioneren van de beschermingsketen als geheel. Dit vergroot de risico's voor de veiligheid van gezinnen en huishoudens in bredere zin. Het belang van een stabiele organisatie is daarmee groot.

Het niet beschikbaar stellen van aanvullende middelen betekent dat wordt doorgewerkt met een ontoereikende personele bezetting wat direct gevolgen zal hebben voor de kwaliteit van de uitvoering.

Perspectief

De situatie onderstreept de noodzaak van structurele verandering in de gehele jeugdbeschermings- en veiligheidsketen. In onze regio wordt daarom actief ingezet op de werkwijze van het programma Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Deze werkwijze staat voor een andere manier van samenwerken met gezinnen en tussen professionals onderling. Het zogenoemde estafettemodel wordt hiermee doorbroken: het lokale team blijft betrokken, terwijl expertise op het gebied van veiligheid wordt toegevoegd. Hierdoor krijgen gezinnen sneller de juiste hulp, ervaren zij meer continuïteit en worden zij beter betrokken bij beslissingen over hun situatie. Daarnaast ervaren professionals meer werkplezier.

Om deze verbetering duurzaam te realiseren, is ook actie van het Rijk noodzakelijk. Structurele aanpassingen in wetgeving, bekostiging en de arbeidsmarkt zijn nodig om te voorkomen dat deze situatie zich blijft herhalen en om te waarborgen dat jeugdigen en gezinnen tijdig de hulp krijgen die zij nodig hebben. Wij blijven hier nadrukkelijk op aandringen in de daarvoor bestemde landelijke gremia.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

P.P.M. van Vilsteren
Gemeentesecretaris

J.C.F. Broekhuizen
Burgemeester

Bijlagen: Verbeterplan Veilig Thuis Groningen